

РЕКОМЕНДАЦІЇ
практичного семінару для фахівців правоохоронних органів «Можливості
реалізації правозахисної функції держави через інформаційні технології»

Організатор: Міжвідомча робоча група зі спрощення процедур міжнародної торгівлі та логістики в Україні.

Дата проведення: 09.12.2016.

Місце проведення: м. Київ, вул. Володимирська, 55
Конференц-зал Національної академії наук України.

Учасники: згідно зі списком (додаток № 1).

Модератором практичного семінару виступив **О.І. Платонов**, заступник Голови Міжвідомчої робочої групи зі спрощення процедур міжнародної торгівлі та логістики в Україні (МРГ), Перший віце-президент УНК МТП (ICC Ukraine).

В якості основної мети семінару його учасникам було запропоновано ознайомитися та обговорити можливості, які надає правоохоронним органам використання Інформаційної системи портового співтовариства (ІСПС).

У ході семінару присутні ознайомилися з презентацією **О.В. Орлова**, заступника Генерального директора ТОВ «ППЛ 33-35», що виконує функцію Центру обробки даних ІСПС. Доповідач представив Інформаційну систему портового співтовариства, повідомив про історію її розвитку протягом п'яти років та про позитивні результати її впровадження, серед яких окремо відзначив усунення передумов для здійснення корупційних дій і зловживання службовим становищем співробітниками контролюючих органів та подолання несанкціонованого вивезення вантажів з території порту за підробленими відмітками контролюючих служб.

Нагадав, що впровадження ІСПС є частиною реалізації п.276 Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами, з іншого боку, на 2014-2017 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 № 847-р. Також цим планом, зокрема, передбачено реалізацію Директиви Європейського Парламенту та Ради 2002/59/ЄС, що засновує Систему Співтовариства нагляду за рухом суден та інформування та Директиви 2010/65/ЄС Європейського Парламенту та Ради про формальності з надання відомостей про судна, які прибувають та/або відбувають з портів держав-членів. Ці директиви передбачають якраз створення морського «єдиного вікна».

В продовження презентації **Г.О. Ройзіна** детально поінформувала учасників практичного семінару про роботу модуля ІСПС «Правоохоронні органи», умови підключення до нього, основні режими, практичні й технічні питання експлуатації, захист інформації у системі. Зазначено, що система ІСПС працює протягом кількох

років, побудована за принципом «єдиного вікна» для задоволення потреб учасників транспортно-логістичного процесу та як інструмент для використання державними контрольними органами своїх функцій під час нагляду за переміщенням товарів через митний кордон у ході експортно-імпортних операцій. Враховуючи різний рівень матеріально-технічного забезпечення користувачів системи, як приватного сектору так і державних структур, ІСПС здатна опрацьовувати як повноцінні електронні документи, так і документи в електронному вигляді, засвідчені ЕЦП.

О.О. Федоровим зосереджено увагу учасників на питаннях реалізації принципів «єдиного вікна» в Україні та на тих проблемах, які заважають побудові повноцінного електронного документообігу у сфері економіки й управління міжнародними ланцюгами поставок.

Наприклад, постановою Кабінету Міністрів України від 25.05.2016 № 364 «Деякі питання реалізації принципу «єдиного вікна» під час здійснення митного, санітарно-епідеміологічного, ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, екологічного, радіологічного та інших видів державного контролю» скасовано дію постанови Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 463 «Про затвердження Порядку інформаційного обміну між митними та іншими державними органами за допомогою електронних засобів передачі інформації». Ця постанова вимагала від ряду центральних органів виконавчої влади, що видають документи, необхідні для здійснення митного контролю та оформлення товарів, створити у структурі Національної системи конфіденційного зв'язку спеціальну телекомунікаційну систему "е-Документ" призначену для інформаційного обміну між органами державної влади за допомогою електронних засобів передачі інформації, та розпочати з 1 січня 2014 року її використання.

Така система створена не була, а замість повноцінного впровадження електронного документа (тобто авторизованого електронного запису у системі) обрано концепцію використання документів в електронному вигляді (фактично, паперових, сканованих у формат .pdf), засвідчених електронним цифровим підписом (ЕЦП).

Одночасно було зауважено про відсутність в національному нормативному полі затверджених описів та форматів електронних документів, які мали б замінювати існуючі паперові документи з числа тих, що подаються митним органам для здійснення належних контрольних функцій. Будь-якого нормативного акту, який визначав би вимоги до них, або реєстру електронних документів, які вже використовуються, не існує.

Також доповідач запропонував заходи, спрямовані на подолання цієї проблеми. В їх числі – розроблення зводу відповідних дозвільних документів (сертифікати, ліцензії тощо), які видаються контролюючими органами в паперовому вигляді, але мають видаватися в електронному. Відмітив доцільність використання в цьому сенсі Рекомендації ЄЕК ООН № 1, яку було прийнято для забезпечення міжнародної основи для стандартизації документів, що застосовуються у сфері міжнародної торгівлі та при міжнародних перевезеннях.

С.А. Демченко висловив підтримку дотриманню принципів «єдиного вікна» та висловленій позиції щодо відсутності унормованого статусу електронних

документів. Зазначив необхідність вироблення відповідної позиції, перш за все у Міністерстві інфраструктури, до сфери управління якого віднесено ДП «АМПУ».

Акцентував увагу на постанові Кабінету Міністрів України від 23.05.2012 № 467 «Про затвердження вичерпного переліку підстав, за наявності яких може проводитись огляд (переогляд) товарів, транспортних засобів комерційного призначення митними органами України», відповідно до якого встановлено формат звернення до митної служби правоохоронними органами з метою проведення огляду.

О.І. Платонов у своєму виступі відмітив готовність ІСПС і всіх її модулів до розширення сфери використання та до роботи не лише з контейнерами, як сьогодні, але й іншими транспортними одиницями, процесами й технологіями.

Висловив пропозицію щодо створення окремого органу виконавчої влади для роботи у сфері цифрової економіки, до компетенції якого б відносилася, у тому числі, робота ІСПС та подібних систем.

Поінформовано, що Комісаром ЄС з питань цифрової економіки Г. Еттінгером високо оцінено роботу в напрямку розвитку цифрових технологій, зокрема перехід на роботу з документами в XML-форматі, у зв'язку з чим Україні надано статус країни зі значним потенціалом у цій сфері.

Зазначив про готовність ЄС долучитися до співпраці з правоохоронними органами України з метою покращення координації їх роботи та взаємодії як між ними, так і з митницею.

С.Б. Котов поінформував присутніх про успішне використання підрозділами Держприкордонслужби України ІСПС у морських портах. Відмітив важливість подальшого вдосконалення модуля системи «Правоохоронні органи» з метою отримання можливості відслідковування часу роботи прикордонного наряду.

Звернувся до представників Центру обробки даних з проханням надати актуальний перелік документів, який може отримати прикордонний наряд, з метою уникнення надання/вимагання документів, які не передбачені для здійснення прикордонного контролю.

Також запропонував представникам Центру обробки даних надати центральним органам виконавчої влади (правоохоронним) письмові роз'яснення щодо послідовності дій з метою підключення до модуля ІСПС «Правоохоронні органи».

Висловив пропозицію долучити до роботи в рамках зазначеного питання безпосередніх користувачів Інформаційної системи портового співтовариства та провести на базі Міжвідомчої робочої групи окрему зустріч для представників портів та контролюючих органів, які змогли б надати свої зауваження та пропозиції з удосконалення роботи з ІСПС.

М.І. Нечай зазначив важливість отримання доступу до актуальної інформації щодо діяльності правоохоронних і контрольних органів та служб. Висловився щодо потреби створення модулю для формування звітів за критеріями, висунутими користувачами із числа правоохоронних органів.

О.І. Платонов поінформував про плани Міжвідомчої робочої групи зі спрощення процедур міжнародної торгівлі та логістики провести в грудні цього року нараду на рівні заступників керівників правоохоронних і контролюючих органів з питань використання інформаційно-телекомунікаційних систем, де представити також рекомендації цього практичного семінару.

Враховуючи позиції та думки, висловлені під час презентацій та подальшої дискусії, учасники семінару узгодили наступні **рекомендації**:

1. Визнати представлені презентації щодо можливостей реалізації правозахисної функції держави через інформаційні технології на прикладі Інформаційної системи портового співтовариства (ІСПС) корисними та гідними подальшого поширення серед фахівців з метою популяризації вітчизняного програмного продукту, з урахуванням його прикладного характеру.

2. Підтримати ініціативу Міжвідомчої робочої групи зі спрощення процедур міжнародної торгівлі та логістики (МРГ) щодо проведення до кінця 2016 року наради за участю заступників керівників профільних міністерств, які використовують у своїй роботі ІСПС, для вироблення загальної позиції з порушених питань та представлення результатів цього практичного семінару.

3. Центру обробки даних надати письмові роз'яснення профільним правоохоронним міністерствам і відомствам щодо послідовності дій з метою підключення до модуля ІСПС «Правоохоронні органи»¹.

4. Вийти з пропозицією до Міністерства економічного розвитку і торгівлі, Міністерства фінансів та Міністерства інфраструктури розробити й затвердити звід відповідних дозвільних документів (сертифікати, ліцензії тощо), що мають видаватися контролюючими органами в якості електронних документів; описи і формати електронних документів, які мають замінити існуючі паперові документи, у першу чергу ті, що подаються митним і правоохоронним органам для здійснення належних контрольних функцій.

5. Рекомендувати МРГ провести нараду (практикум) для користувачів ІСПС із залученням представників портів та контролюючих органів для обговорення актуальних проблем функціонування та пропозицій щодо вдосконалення системи.

Модератор



О.І. Платонов

Секретар



О.П. Кравченко

¹ Зі змінами від 16.12.2016

Список учасників семінару

09 грудня 2016 року
м. Київ, вул. Володимирська, 55

1.	ПЛАТОНОВ Олег Ісаакович	Заступник Голови Міжвідомчої робочої групи зі спрощення процедур міжнародної торгівлі та логістики в Україні
2.	КРАВЧЕНКО Ольга Петрівна	Секретар Міжвідомчої робочої групи зі спрощення процедур міжнародної торгівлі та логістики в Україні
3.	ЛУГОВЕЦЬ Валерій Анатолійович	Радник УНК МТП
4.	ФЕДОРОВ Олександр Олегович	Генеральний директор ТОВ «ППЛ 33-35»
5.	ОРЛОВ Олексій Вікторович	Заступник генерального директора ТОВ «ППЛ 33-35»
6.	РОЙЗИНА Галина Олександрівна	Виконавчий директор ТОВ «ППЛ 33-35»
7.	КОТОВ Сергій Борисович	Заступник начальника відділу організації прикордонного контролю управління прикордонного контролю Адміністрації Державної прикордонної служби України, полковник
8.	ДЯТЛОВА Тетяна Володимирівна	Заступник начальника відділу розробки інформаційних систем Управління інформаційних систем та баз даних Департаменту інформаційних технологій МВС України
9.	РЕГУН Наталія Володимирівна	Головний спеціаліст відділу зовнішньоекономічного законодавства Управління фінансового законодавства Департаменту публічного права Міністерства юстиції України
10.	ДЕМЧЕНКО Сергій Семенович	Начальник Управління профілювання митних ризиків Департаменту організації митного контролю Державної фіскальної служби України
11.	НЕЧАЙ Микола Іванович	Керівник Управління інформаційно-аналітичних систем та технологій Національного антикорупційного бюро України
12.	ГАТАУЛІН Андрій Рафісович	Генеральний директор Асоціації «УКРЗОВНІШТРАНС»
13.	БЕКЕР Леонід	Радник Міністра інфраструктури України